

ג. אמת וגו' כוונתו

3

4

[ב] ראה אנכי נותן לפניכם וגו'. הלשון נותן מורה על לשון מתנה כמו שנדרש (בראשית רבה ו, ה) שלושה דברים ניתנו מתנה לעולם וכו' וחשב אחר כך שם כל הדברים דכתיב בהם בלשון נתינה שהם מתנה. וכן אמר כאן ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה שהם מתנה. והיינו דאף ההיפך מהברכה הוא גם כן מתנה והוא רק לטובתכם כמו שאמרו במדרש רבה (יש פרשה זו ד, א') לא לרעתם נתתי להם ברכות וקללות אלא להודיען איזה דרך טובה שיבחרו אותה וכו'. והוא כמו שנאמר ונתן ה' אלהיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך וגו' והיינו כעין שמוכא בזוהר חדש (פרשת בלק) מהפסוק (ישעיה מ"ג, ד) ואתן אדם תחתיו ולאומים תחת נפשך אל תקרא אדם אלא אדום שה' יתברך נותן נכרי במקומו עיין שם. והוא רק להפחידו כדי שיבחר בדרך טוב כמו שנאמר (צפניה ג, ז) אך תראי אותי תקחי מוסר. וה' יתברך יברר שבאמת רצונינו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושיעבוד מלכיות (ברכות י"ז). וזה הפירוש ונתן וגו' על אויביך ועל שונאיך שהוא היצר הרע שנקרא אויב (בראשית רבה נ"ד, א) ונקרא שונא כמו שאמרו בסוכה (נ"ב). והאומות העולם שהם החייבין בזה שעל ידי הכח הרע שבהם מכניסין זה בלב ישראל גם כן ועל ידי זה ונשא השעיר עליו את כל עוונותם עוונות תם כמו שאמרו במדרש (בראשית רבה ס"ה, ט"ו) ואמר אנכי נותן והוא כמו שמוכא (ח"ג רנ"ו:) אנכי ביה כ' כתר. וביה אני שהוא מדת מלכות אני ה' השוכן בתוך בני ישראל והיינו כתר עליון דאיהו

10

20

30

כתר מלכות. והפירוש שמיד במאמר בראשית שהוא מאמר ראשון שכנגד כתר עליון שם הוזכר תוהו ובוהו וחושך שנדרש (בראשית רבה ב, ד) על ארבע מלכויות ועל מעשיהם של רשעים שיברר ה' יתברך שמעשיהן של רשעים הם על ידי הארבע מלכויות. והו ראה אנכי נותן אנכי דייקא במאמר בראשית שהוא כנגד כתר עליון. ואמר מקודם ראה לשון יחיד ואחר כך לפניכם לשון רבים הוא על פי מה שמוכא בזה"ק (ח"ג פ"ד:) שבמתן תורה שהיו בליבא חד ורעותא חדא נאמרו עשרת הדברות בלשון יחידאי ובפרשת קדושים נאמר בלישנא דסגיאין דלא אשתכחו כל כך בההוא רעותא עיין שם. וכן כאן שמדבר שנצרך ברכה על ישראל וההיפך על האומות העולם כדי להפחיד את ישראל שיבחרו בדרך טובה כמו שנאמר אך תראי אותי תקחי מוסר כנ"ל ואינם עוד במעלה כל כך לזה כתיב לשון רבים לפניכם וגו' אשר תשמעו וגו'. רק מתחיל ראה בלשון יחיד שהנפש הנבחר שכולל כל ישראל כאיש אחד בלב אחד הוא זוכה שרואה בהווה תיכף אשר אנכי שמורה על כתר עליון דאיהו כתר מלכות נותן במתנה הברכה וההיפך שהוא לטובתכם להודיען איזה דרך טובה. אבל להכליל שאינם עוד במעלה כל כך נאמר בלשון רבים ובשבת שנדרש בזה"ק (ח"א מ"ח:) עליו הפסוק (ישעיה י"ד, ג) ביום הניח וגו' ומן העבודה הקשה זוכין לראות איך שהכל לטובה. ואז יש לישראל נייחא אף כשהוא עוד בתוך העבודה הקשה שרואין שהוא לטובה ושהוא מתנה מה' יתברך כאמור:

10

20

30